TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2017. gada 20. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2004/38/EK – Persona, kura ir izbeigusi darbību kā pašnodarbināta persona – Pašnodarbinātas personas statusa saglabāšana – Uzturēšanās tiesības – Dalībvalsts tiesību akti, ar ko nosaka, ka darba meklētāja pabalstu var piešķirt vienīgi personām, kurām ir uzturēšanās tiesības šīs dalībvalsts teritorijā

Lieta C-442/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Court of Appeal* (Apelācijas tiesa, Īrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 29. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 8. augustā, tiesvedībā

Florea Gusa

pret

Minister for Social Protection,

Īriju,

Attorney General.

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*], Tiesas priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*] (referents), tiesneši E. Levits, E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] un M. Bergere [*M. Berger*],

ģenerāladvokāts M. Vatelē [*M. Wathelet*],

sekretāre S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 14. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *F. Gusa* vārdā – *V. Nahoi*, *advocate*, *M. Flanagan*, *BL*, un *D. Shortall*, *BL*,

– *Minister for Social Protection*, Īrijas un *Attorney General* vārdā – *A. Morrissey* un *E. Creedon*, kā arī *E. McKenna*, pārstāvji, kuriem palīdz *D. Dodd*, *BL*, un *S. Woulfe*, *SC*,

– Čehijas valdības vārdā – *M. Smolek*, *J. Pavliš* un *J. Vláčil*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – angļu.

– Dānijas valdības vārdā – *J. Nymann-Lindegren*, *N. Lyshøj* un *C. Thorning*, pārstāvji,

– Vācijas valdības vārdā – *J. Möller*, pārstāvis,

– Francijas valdības vārdā – *D. Colas* un *R. Coesme*, pārstāvji,

– Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *E. E. Sebestyén*, pārstāvji,

– Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *S. Brandon* un *T. Buley*, kā arī *C. Crane*, pārstāvji, kuriem palīdz *D. Blundell*, *barrister*,

– Eiropas Komisijas vārdā – *E. Montaguti* un *J. Tomkin*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2017. gada 26. jūlija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 7. un 14. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvā 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV 2004, L 158, 77. lpp.; un labojumi – OV 2004, L 229, 35. lpp., un OV 2005, L 197, 34. lpp.), kā arī 4. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulā (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2004, L 166, 1. lpp., un labojums – OV 2004, L 200, 1. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Regulu (EK) Nr. 988/2009 (OV 2009, L 284, 43. lpp.) (turpmāk tekstā – "Regula Nr. 883/2004").

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā, kurā *Florea Gusa* vērsās pret *Minister for Social Protection* (sociālās aizsardzības ministrs, Īrija), Īriju un *Attorney General* saistībā ar atteikumu *F. Gusa* piešķirt darba meklētāja pabalstu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2004/38

3 Direktīvas 2004/38 preambulas 3. un 4. apsvērumā ir noteikts:

"(3) [..] Tādēļ, lai vienkāršotu un nostiprinātu visu Savienības pilsoņu brīvas pārvietošanās un uzturēšanās tiesības, ir jākodificē un jāpārskata Kopienas tiesību akti, kas atsevišķi attiecas uz darba ņēmējiem, pašnodarbinātām personām, kā arī studentiem un citām ekonomiski neaktīvām personām.

(4) Lai novērstu uz atsevišķām nozarēm vērsto un fragmentāro pieeju attiecībā uz brīvas pārvietošanās un uzturēšanās tiesībām un veicinātu šo tiesību īstenošanu, ir vajadzīgs vienots tiesību akts, lai grozītu Padomes Regulu (EEK) Nr. 1612/68 (1968. gada 15. oktobris) par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā [(OV 1968, L 257, 2. lpp.), kas grozīta ar Padomes 1992. gada 27. jūlija

Regulu (EEK) Nr. 2434/92 (OV 1992, L 245, 1. lpp.)] un atceltu šādus tiesību aktus: Padomes Direktīvu 68/360/EEK (1968. gada 15. oktobris) par ierobežojumu atcelšanu attiecībā uz dalībvalstu darba ņēmēju un viņu ģimeņu pārvietošanos un dzīvesvietu Kopienā [(OV 1968, L 257, 13. lpp.)], Padomes Direktīvu 73/148/EEK (1973. gada 21. maijs) par dalībvalstu pilsoņu pārvietošanās un dzīvesvietas Kopienā ierobežojumu atcelšanu saistībā ar uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanu [(OV 1973, L 172, 14. lpp.)], Padomes Direktīvu 90/364/EEK (1990. gada 28. jūnijs) par tiesībām uz dzīvesvietu [(OV 1990, L 180, 26. lpp.)], Padomes Direktīvu 90/365/EEK (1990. gada 28. jūnijs) par tādu darbinieku un pašnodarbinātu personu tiesībām uz dzīvesvietu, kas pārtraukušas profesionālo darbību [(OV 1990, L 180, 28. lpp.)], un Padomes Direktīvu 93/96/EEK (1993. gada 29. oktobris) par studentu uzturēšanās tiesībām [(OV 1993, L 317, 59. lpp.)]."

4 Šīs direktīvas 1. pantā paredzēts:

"Šajā direktīvā ir noteikti:

a) nosacījumi, kas reglamentē Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu īstenotās tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā;

[..]."

5 Minētās direktīvas 7. panta "Tiesības uzturēties ilgāk nekā trīs mēnešus" 1. un 3. punktā ir paredzēts:

"1. Visiem Savienības pilsoņiem ir tiesības uzturēties citas dalībvalsts teritorijā ilgāk nekā trīs mēnešus, ja:

a) viņi ir darba ņēmēji vai pašnodarbinātas personas uzņēmējā dalībvalstī; vai arī

b) viņu līdzekļi ir pietiekami viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem, lai nekļūtu par uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmas slogu uzturēšanās laikā, un viņiem ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī; vai arī,

c) – viņi ir reģistrēti privātā vai sabiedriskā iestādē, [..] lai apmeklētu mācības, tostarp arodmācības, un

– viņiem ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī un viņi [..] pierāda attiecīgajai valsts iestādei, ka viņu līdzekļi ir pietiekami viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem un ka viņi nekļūs par uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmas slogu uzturēšanās laikā;

[..]

3. Šā panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē Savienības pilsonis, kas vairs nav darba ņēmējs vai pašnodarbināta persona, saglabā darba ņēmēja vai pašnodarbinātas personas statusu šādos apstākļos:

[..]

b) viņš/viņa ir pienācīgi reģistrēts(-a) kā piespiedu bezdarbnieks, bet iepriekš ir bijis(-usi) nodarbināts(-a) ilgāk nekā vienu gadu, turklāt ir reģistrējies(-usies) attiecīgajā nodarbinātības dienestā kā darba meklētājs;

[..]."

6 Minētās direktīvas 14. panta "Uzturēšanās tiesību saglabāšana" 4. punktā ir paredzēts:

"[..] neskarot VI nodaļas noteikumus, Savienības pilsoņus [..] nekādā gadījumā nedrīkst izraidīt, ja:

[..]

b) Savienības pilsoņi ir ieceļojuši uzņēmējas dalībvalsts teritorijā, lai meklētu darbu. Šādā gadījumā Savienības pilsoņus [..] nedrīkst izraidīt, kamēr [viņi] var pierādīt, ka viņi turpina meklēt darbu un ka viņiem ir reālas izredzes tikt pieņemtiem darbā."

Regula Nr. 883/2004

7 Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. un 3. punktā ir paredzēts:

"1. Šī regula attiecas uz visiem tiesību aktiem, kuri skar šādas sociālā nodrošinājuma jomas:

[..]

h) bezdarbnieka pabalsti;

[..]

3. Šī regula attiecas arī uz īpašiem naudas pabalstiem, kas nav balstīti uz iemaksām un uz kuriem attiecas 70. pants."

8 Šīs regulas 4. pantā "Vienlīdzīga attieksme" ir noteikts:

"Ja šajā regulā nav noteikts citādi, personām, uz ko attiecas šī regula, pienākas tādi paši pabalsti un ir tādi paši pienākumi kā tie, ko kādas dalībvalsts tiesību [akti paredz] tās piederīgajiem."

9 Minētās regulas III sadaļas 9. nodaļas "Īpaši no iemaksām neatkarīgi naudas pabalsti" 70. pantā ir noteikts:

"1. Šo pantu piemēro īpašiem no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem, ko nodrošina saskaņā ar tiesību aktiem, kuriem aptvertā personu loka, mērķu un/vai tiesību nosacījumu dēļ ir gan 3. panta 1. punktā minēto sociālā nodrošinājuma tiesību aktu, gan sociālās palīdzības īpašības.

2. Šajā nodaļā "īpaši no iemaksām neatkarīgi naudas pabalsti" ir tie, kas:

a) ir paredzēti, lai nodrošinātu [..]:
   i) papildu nodrošinājumu, aizvietojuma nodrošinājumu vai palīgnodrošinājumu pret riskiem, uz kuriem attiecas 3. panta 1. punktā minētās sociālā nodrošinājuma jomas, un kas garantē attiecīgajām personām ienākumus iztikas minimumam, ņemot vērā ekonomikas un sociālo stāvokli attiecīgajā dalībvalstī;

   [..]

   un

b) ja finansējums tiek gūts tikai no to obligāto nodokļu uzlikšanas, kuri paredzēti, lai segtu vispārējus publiskā sektora izdevumus un ja pabalstu nodrošināšanas un aprēķina nosacījumi nav atkarīgi no jebkādas iemaksas attiecībā uz saņēmēju. [..]

un

c) ir minēti X pielikumā.

[..]

4. Pabalstus, kas minēti 2. punktā, sniedz tikai dalībvalstīs, kur dzīvo attiecīgās personas, saskaņā ar to tiesību aktiem. [..]"

10 Starp šīs pašas regulas X pielikumā uzskaitītajiem 70. panta 2. punktā minētajiem īpašiem naudas pabalstiem, kas nav balstīti uz iemaksām, attiecībā uz Īriju ir iekļauts "darba meklētāja pabalsts (2005. gada Konsolidētā sociālās labklājības likuma 3. daļas 2. nodaļa)".

Īrijas tiesības

11 *Social Welfare Consolidation Act 2005* (*as amended*) (2005. gada Konsolidētais sociālās labklājības likums (ar grozījumiem), turpmāk tekstā – "2005. gada likums") 139. pantā kā viens no sociālās palīdzības veidiem ir minēts darba meklētāja pabalsts.

12 Atbilstoši šī likuma 141. panta 1. un 9. punktam šo pabalstu piešķir atkarībā no līdzekļiem, kā arī ar nosacījumu, ka šī pabalsta pieprasīšanas brīdī attiecīgās personas pastāvīgā dzīvesvieta ir Īrijā.

13 Minētā likuma 246. panta 5. punktā ir paredzēts:

"[..] Persona, kurai nav tiesību uzturēties Īrijā, netiek uzskatīta par šīs valsts pastāvīgo iedzīvotāju minētā likuma piemērošanas nolūkā."

14 Šī likuma 246. panta 6. punktā ir uzskaitītas personas, kurām tiek atzītas uzturēšanās tiesības Īrijā minētā panta 5. punkta piemērošanas nolūkā. To skaitā ir Īrijas pilsoņi, kā arī personas, kurām ir tiesības ieceļot un uzturēties šajā dalībvalstī saskaņā ar *European Communities (Free Movement of Persons) (No. 2) Regulations 2006* (2006. gada Eiropas Kopienu (Personu brīvas pārvietošanās) Noteikumi Nr. 2, turpmāk tekstā – "2006. gada noteikumi"), ar kuriem Direktīva 2004/38 ir transponēta Īrijas tiesībās.

15 2006. gada noteikumu 6. panta 2. punktā ir paredzēts:

"(a) Ievērojot 20. pantu, Savienības pilsonis drīkst uzturēties valsts teritorijā ilgāk nekā trīs mēnešus:
i) ja tam ir darbs vai tas ir pašnodarbināta persona,

[..]

(c) Ievērojot 20. pantu, persona, uz kuru ir attiecināms a) punkta i) apakšpunkts, drīkst palikt valstī, kad tā ir beigusi minētajā a) punkta i) apakšpunktā norādīto darbību:

[..]
ii) ja persona ir pienācīgi reģistrēta kā piespiedu bezdarbnieks, bet iepriekš ir bijusi nodarbināta ilgāk nekā vienu gadu, turklāt ir reģistrējusies kompetentajā *Department of Social and Family Affairs* [Sociālo un ģimenes lietu departaments, Īrija] un *FÁS* [*Foras Áiseanna Saothair*, Mācību un nodarbinātības dienests, Īrija] kā darba meklētājs,

[..]."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

16 Rumānijas pilsonis *F. Gusa* ieceļoja Īrijā 2007. gada oktobrī. Pirmā viņa uzturēšanās gada laikā šajā dalībvalstī viņa ikdienas vajadzības palīdzēja segt viņa pilngadīgie bērni, kuri arī dzīvoja Īrijā. No 2008. gada oktobra līdz 2012. gada oktobrim viņš strādāja kā pašnodarbināts apmetējs un kā pašnodarbināta persona viņš šajā dalībvalstī maksāja nodokļus, veica ar ienākumiem saistītās sociālās apdrošināšanas iemaksas un citus atskaitījumus no saviem ienākumiem.

17 2012. gada oktobrī viņš šo darbību izbeidza darba trūkuma dēļ, ko izraisīja ekonomikas lejupslīde, un reģistrējās kā darba meklētājs kompetentajā Īrijas iestādē. *F. Gusa* vairs nebija nekādu ienākumu, jo viņa bērni bija pametuši Īriju un vairs nesniedza viņam nekādu finansiālu atbalstu.

18 2012. gada novembrī viņš lūdza tam piešķirt darba meklētāja pabalstu, pamatojoties uz 2005. gada likumu.

19 Šis lūgums tomēr tika noraidīts ar 2012. gada 22. novembra lēmumu, jo *F. Gusa* nevarēja pierādīt, ka tam konkrētajā brīdī joprojām bija tiesības uzturēties Īrijā. Izbeidzot savu saimniecisko darbību kā pašnodarbināts apmetējs, *F. Gusa* vairs neatbilda šo tiesību iegūšanas kritērijiem, kas noteikti 2006. gada noteikumu 6. panta 2. punktā, ar kuru Direktīvas 2004/38 7. pants ir transponēts Īrijas tiesībās.

20 Pēc šī lēmuma neveiksmīgas apstrīdēšanas [attiecīgajā] iestādē *F. Gusa* to pārsūdzēja *High Court* (Augstā tiesa, Īrija), apgalvojot, ka, lai arī viņš ir izbeidzis savu saimniecisko darbību kā pašnodarbinātais, viņš ir saglabājis gan pašnodarbinātas personas statusu, gan uzturēšanās tiesības Īrijā atbilstoši Direktīvas 2004/38 7. pantam. Ar 2013. gada 17. oktobra spriedumu *High Court* (Augstā tiesa) šo pārsūdzību noraidīja. *F. Gusa* par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Supreme Court* (Augstākā tiesa, Īrija), kura šo sūdzību pārsūtīja iesniedzējtiesai.

21 Atbilstoši iesniedzējtiesas sākotnēji norādītajam *F. Gusa* neapgalvojot nedz to, ka viņam būtu pietiekami līdzekļi, lai sev nodrošinātu iztiku, nedz arī visaptverošs veselības apdrošināšanas segums, un tādējādi viņam nepienākoties uzturēšanās tiesības Īrijā atbilstoši Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunktam. Viņš arī neapgalvojot, ka 2012. gada novembrī būtu ieguvis pastāvīgās uzturēšanās tiesības šajā dalībvalstī.

22 Tomēr minētā iesniedzējtiesa vispirms jautā, vai – neskatoties uz to, ka *F. Gusa* ir izbeidzis savu saimniecisko darbību kā pašnodarbināts apmetējs, – būtu jāuzskata, ka viņš ir saglabājis pašnodarbinātas personas statusu, pamatojoties uz šīs direktīvas 7. panta 3. punkta b) apakšpunktu vai uz citu Savienības tiesību normu, un tādēļ viņam joprojām ir uzturēšanās tiesības Īrijā atbilstoši minētās direktīvas 7. panta 1. punkta a) apakšpunktam. Iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai minētais 7. panta 3. punkta b) apakšpunkts attiecas vienīgi uz piespiedu bezdarbā esošām personām, kuras iepriekš ir bijušas nodarbinātas ilgāk nekā vienu gadu, vai arī šī norma attiecas arī uz personām salīdzināmā situācijā, kuras iepriekš tikpat ilgi ir bijušas pašnodarbinātas personas.

23 Turklāt gadījumā, ja nāktos uzskatīt, ka *F. Gusa* ir zaudējis pašnodarbinātas personas statusu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai viņam tik un tā pienākas uzturēšanās tiesības Īrijā uz kāda cita Savienības tiesību normas pamata pat tad, ja *F. Gusa* nav ne pietiekamu līdzekļu, ne visaptveroša veselības apdrošināšanas seguma.

24 Visbeidzot – gadījumā, ja atbilde ir noliedzoša, šī tiesa jautā, vai ar atteikumu *F. Gusa* piešķirt 2005. gada likumā paredzēto darba meklētāja pabalstu tādēļ, ka viņam nav uzturēšanās tiesību, tiek pārkāptas Savienības tiesības, jo īpaši Regulas Nr. 883/2004 4. pants, precizējot, ka šis pabalsts ir "īpašs no iemaksām neatkarīgs naudas pabalsts" šīs regulas 70. panta izpratnē.

25 Šādos apstākļos *Court of Appeal* (Apelācijas tiesa, Īrija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Savienības pilsonis, kurš 1) ir citas dalībvalsts pilsonis, 2) ir likumīgi uzturējies un strādājis kā pašnodarbināta persona uzņēmējā dalībvalstī aptuveni četrus gadus, 3) ir pārtraucis savu darbu vai uzņēmējdarbību darba trūkuma dēļ un 4) ir reģistrējies kā darba meklētājs kompetentajā nodarbinātības dienestā, saglabā pašnodarbinātas personas statusu saskaņā ar Direktīvas [2004/38] 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu vai saskaņā ar 7. panta 3. punkta b) apakšpunktu vai kādu citu normu?

2) Ja atbilde ir noliedzoša, vai viņam saglabājas tiesības uzturēties uzņēmējā dalībvalstī, neizpildot Direktīvas [2004/38] 7. panta 1. punkta b) vai c) apakšpunktā noteiktos kritērijus, vai arī viņš ir aizsargāts no izraidīšanas tikai saskaņā ar šīs pašas direktīvas 14. panta 4. punkta b) apakšpunktu?

3) Ja atbilde ir noliedzoša, vai atteikums piešķirt darba meklētāja pabalstu (kas ir īpašs no iemaksām neatkarīgs [naudas] pabalsts Regulas Nr. 883/2004 70. panta izpratnē) šādai personai, pamatojoties uz to, ka šī persona nepierāda uzturēšanās tiesības uzņēmējā dalībvalstī, ir saderīgs ar Savienības tiesībām, it īpaši ar Regulas Nr. 883/2004 4. pantu?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

26 Uzdodama pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2004/38 7. panta 3. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pašnodarbinātas personas statusu šīs direktīvas 7. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē saglabā dalībvalsts pilsonis, kurš iepriekš ir likumīgi uzturējies un strādājis kā pašnodarbināta persona kādā citā dalībvalstī aptuveni četrus gadus un ir izbeidzis šo saimniecisko darbību no viņa gribas neatkarīgu apstākļu izraisīta darba trūkuma dēļ, un ir reģistrējies kā darba meklētājs šīs dalībvalsts kompetentajā nodarbinātības dienestā.

27 Atbilstoši Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta a) apakšpunktam jebkuram Savienības pilsonim ir tiesības uzturēties citas dalībvalsts teritorijā ilgāk nekā trīs mēnešus, ja viņš šajā dalībvalstī ir darba ņēmējs vai pašnodarbināta persona. Šīs direktīvas 7. panta 3. punktā ir noteikts, ka 7. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē Savienības pilsonis, kas vairs nav darba ņēmējs vai pašnodarbināta persona, saglabā darba ņēmēja vai pašnodarbinātas personas statusu četru veidu situācijās.

28 Viena no šīm situācijām ir minēta 7. panta 3. punkta b) apakšpunktā, kas attiecas uz Savienības pilsoni, kurš "ir pienācīgi reģistrēts[..] kā piespiedu bezdarbnieks, bet iepriekš ir bijis[..] nodarbināts[..] ilgāk nekā vienu gadu, turklāt ir reģistrējies[..] attiecīgajā nodarbinātības dienestā kā darba meklētājs".

29 Šajā saistībā iesniedzējtiesas skatījumā konkrētajā gadījumā netiek apstrīdēts, ka *F. Gusa* bija reģistrējies kā darba meklētājs attiecīgajā nodarbinātības dienestā b) apakšpunkta izpratnē. Tomēr šī tiesa būtībā uzskata, ka no minētā b) apakšpunkta redakcijas varot izrietēt, ka tas attiecas vienīgi uz tām personām, kuras iepriekš ir bijušas darba ņēmēji ilgāk nekā vienu gadu un pēc tam ir pienācīgi reģistrētas kā piespiedu bezdarbnieki, tādējādi izslēdzot tās personas kā, piemēram, *F. Gusa*, kuras atrodas identiskā situācijā, bet tās iepriekš tikpat ilgi ir bijušas pašnodarbinātas personas.

30 Tomēr šāda interpretācija viennozīmīgi neizriet no šīs redakcijas.

31 Ja pievērš uzmanību jēdzienam "piespiedu bezdarbs", tad pretēji atbildētāju pamatlietā un Apvienotās Karalistes valdības paustajam viedoklim šis jēdziens kontekstā, kurā tas ir izmantots, var attiekties gan uz neaktivitāti, kas radusies, jo atlaistais darbinieks pret savu gribu ir zaudējis algotu darbu, gan arī

plašākā nozīmē uz darba ņēmēja vai pašnodarbinātas personas veiktas profesionālās darbības izbeigšanu darba trūkuma dēļ, ko izraisījuši no attiecīgās personas gribas neatkarīgi apstākļi, piemēram, ekonomikas lejupslīde.

32 Papildus minētajam attiecībā uz jēdzienu "ir bijis[..] nodarbināts[..]", kas Direktīvas 2004/38 7. panta 3. punkta b) apakšpunkta angļu valodas redakcijā ir formulēts kā "*after having been employed*" un franču valodas redakcijā kā "*après avoir été employé*" un kas – kā to uzsvēra Īrija – nebija ietverts ne Eiropas Komisijas sākotnējā, ne grozītajā priekšlikumā (Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā (OV 2001, C 270 E, 150. lpp.) un Grozītais priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, COM(2003) 199, galīgā redakcija), ir jāpiekrīt, ka šī jēdzienu interpretācija varētu norādīt uz iepriekš veiktu algotu darbu.

33 Tomēr līdzīgi, kā to būtībā norāda ģenerāladvokāts savu secinājumu 48. un 49. punktā, šādu interpretāciju neapstiprina citu valodu redakcijas, kurās ir lietoti neitrālāki formulējumi. Piemēram, grieķu valodas redakcijā izmantotais vārdu savienojums "*επαγγελματική δραστηριότητα*" tādējādi atsaucas uz profesionālas darbības veikšanu, itāļu valodas redakcijā lietotais jēdziens "*aver esercitato un'attività*" norāda uz darbības veikšanu un latviešu valodas redakcijā formulējums "ir bijis(-usi) nodarbināts(-a)" vispārīgi attiecas uz personām, kuras ir strādājušas.

34 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru vienā no Savienības tiesību normas valodu redakcijām lietotais formulējums nevar būt vienīgais pamats šīs tiesību normas interpretācijai vai arī tam nevar tikt piešķirta prioritāra nozīme salīdzinājumā ar pārējo valodu redakcijām. Savienības tiesību normas ir jāinterpretē un jāpiemēro vienveidīgi, ņemot vērā visu Eiropas Savienības valodu redakcijas. Gadījumā, ja Savienības tiesību normas teksts dažādu valodu redakcijās atšķiras, attiecīgā norma ir jāinterpretē saistībā ar tā tiesiskā regulējuma vispārējo struktūru un mērķi, kurā šī norma ietilpst (spriedums, 2016. gada 1. marts, *Alo* un *Osso*, C-443/14 un C-444/14, EU:C:2016:127, 27. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

35 Saistībā ar Direktīvas 2004/38 vispārējo struktūru ir jānorāda, ka atbilstoši tās 1. panta a) punktam šīs direktīvas mērķis ir tostarp definēt nosacījumus, kas reglamentē Savienības pilsoņu īstenotās tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā.

36 Šim nolūkam minētās direktīvas 7. panta 1. punktā nošķir ekonomiski aktīvos un ekonomiski neaktīvos pilsoņus un studentus. Tomēr attiecībā uz pirmo kategoriju šajā normā nav nošķirts, vai pilsoņi uzņēmējā dalībvalstī strādā kā darba ņēmēji vai pašnodarbinātas personas.

37 Tādējādi, kā tas tika iepriekš norādīts šī sprieduma 27. punktā, ar Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu uzturēšanās tiesības tiek piešķirtas visiem Savienības pilsoņiem, kuri ir "darba ņēmēji vai pašnodarbinātas personas". Šajā pašā aspektā šīs direktīvas 7. panta 3. punkta ievaddaļā tiek norādīts, ka Savienības pilsoņi, kas vairs nav "darba ņēmējs vai pašnodarbināta persona," saglabā "darba ņēmēja vai pašnodarbinātas personas statusu" iepriekš minētās normas izpratnē.

38 Līdz ar to atbilstoši šīs sprieduma 30.–34. punktā konstatētajam no 7. panta 3. punkta b) apakšpunkta formulējuma neizriet, ka tas attiecas vienīgi uz personām, kuras beidz strādāt algotu darbu, un neattiecas uz tām personām, kuras beidz strādāt kā pašnodarbinātie, tāpēc, ņemot vērā Direktīvas 2004/38 vispārējo struktūru un it īpaši šīs normas ievaddaļu, kā arī šīs direktīvas 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu, minētais b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas uz abu kategoriju personām.

39 Šādu interpretāciju apstiprina minētajā direktīvā, precīzāk, tās 7. panta 3. punkta b) apakšpunktā izvirzīto mērķu analīze.

40 Pirmkārt, no Direktīvas 2004/38 preambulas 3. un 4. apsvēruma izriet, ka nolūkā veicināt visu Savienības pilsoņu pamattiesības un individuālās tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā kā arī palīdzēt šīs tiesības īstenot tiek izstrādāts vienots tiesību akts, ar kuru kodificē un groza agrākos tiesību instrumentus, un tā mērķis ir novērst uz atsevišķām nozarēm vērsto un fragmentāro pieeju attiecībā uz brīvas pārvietošanās un uzturēšanās tiesībām, kas pirms šīs direktīvas bija raksturīgi Savienības tiesību aktiem, kuros tika nošķirti darba ņēmēji no pašnodarbinātām personām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 19. jūnijs, *Saint Prix*, C-507/12, EU:C:2014:2007, 25. punkts).

41 Ja minētās direktīvas 7. panta 3. punkta b) apakšpunktu interpretētu tādējādi, ka tas attiecas vienīgi uz personām, kuras ilgāk nekā vienu gadu ir bijušas darba ņēmēji, un neattiecas uz tiem, kas tikpat ilgi ir bijuši pašnodarbinātas personas, tad šāda interpretācija būtu pretrunā šim mērķim.

42 Otrkārt, šāda interpretācija radītu nepamatoti atšķirīgu attieksmi pret šo divu kategoriju personām, ņemot vērā, ka šīs normas mērķis, nosakot darba ņēmēja statusa saglabāšanu, ir nodrošināt uzturēšanās tiesības personām, kuras ir izbeigušas savu profesionālo darbību darba trūkuma dēļ, ko ir izraisījuši no viņu gribas neatkarīgi apstākļi.

43 Tāpat kā darba ņēmējs, kurš pretēji savai gribai var zaudēt algotu darbu, piemēram, atlaišanas rezultātā, pašnodarbināta persona var būt spiesta šādu darbību izbeigt. Šāda persona savas iespējamās neaizsargātības dēļ atrodas salīdzināmā situācijā ar darba ņēmēju, kurš ir atlaists no darba. Šādos apstākļos nav pamata tam, kāpēc minētā persona attiecībā uz uzturēšanās tiesību saglabāšanu nevar baudīt tādu pašu aizsardzību kā persona, kura vairs nav darba ņēmējs.

44 Tamlīdzīga atšķirīga attieksme vēl jo mazāk ir pamatota tāpēc, ka tās rezultātā būtu vienādi jāattiecas gan pret personu, kura ilgāk nekā vienu gadu ir bijusi pašnodarbināta persona uzņēmējā dalībvalstī un veikusi iemaksas šīs dalībvalsts sociālajā un nodokļu sistēmā, maksājot nodokļus, nodevas un citus atskaitījumus no saviem ienākumiem, gan pret tādu personu, kura ir savas pirmās darbvietas meklējumos minētajā dalībvalstī, kurā šī persona nekad nav veikusi saimniecisko darbību un izdarījusi iemaksas tās sistēmā.

45 No visa iepriekš minētā izriet, ka uz personu, kura ir izbeigusi darbību pašnodarbinātas personas statusā darba trūkuma dēļ, ko izraisījuši no tās gribas neatkarīgi apstākļi pēc tam, kad tā ilgāk nekā vienu gadu ir bijusi pašnodarbināta persona, attiecas Direktīvas 2004/38 7. panta 3. punkta b) apakšpunktā noteiktā aizsardzība tāpat, kā tā attiecas uz personu, kas pret savu gribu ir zaudējusi savu algoto darbu, kuru tā ir tikpat ilgi strādājusi. Atbilstoši šajā normā paredzētajam šāda veida darbības izbeigšana ir pienācīgi jākonstatē.

46 Līdz ar to uz pirmo jautājumu ir jāsniedz šāda atbilde: Direktīvas 2004/38 7. panta 3. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pašnodarbinātas personas statusu šīs direktīvas 7. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē saglabā dalībvalsts pilsonis, kurš ir likumīgi uzturējies un strādājis kā pašnodarbināta persona kādā citā dalībvalstī aptuveni četrus gadus un pēc tam ir izbeidzis šo darbību no savas gribas neatkarīgu apstākļu izraisīta darba trūkuma dēļ – kas ir pienācīgi konstatēts – un ir reģistrējies kā darba meklētājs šīs dalībvalsts kompetentajā nodarbinātības dienestā.

Otrais un trešais jautājums

47 Ņemot vērā uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, atbilde uz otro un trešo jautājumu nav jāsniedz.

Par tiesāšanās izdevumiem

48 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK, 7. panta 3. punkts b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pašnodarbinātas personas statusu šīs direktīvas 7. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē saglabā dalībvalsts pilsonis, kurš ir likumīgi uzturējies un strādājis kā pašnodarbināta persona kādā citā dalībvalstī aptuveni četrus gadus un pēc tam ir izbeidzis šo darbību no savas gribas neatkarīgu apstākļu izraisīta darba trūkuma dēļ – kas ir pienācīgi konstatēts – un ir reģistrējies kā darba meklētājs šīs dalībvalsts kompetentajā nodarbinātības dienestā.

[Paraksti]